

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4902/2545

นางสาว อุษา อินสว่าง โจทก์ นาย โสภณ ศรีนาค จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 183, ป.วิ.พ. มาตรา 185

ย่อ / หลักกฎหมาย

ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทเพียงว่า โจทก์เป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทตามฟ้องหรือไม่ ในการวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวศาลต้องพิจารณาคำฟ้องและคำให้การด้วยว่า โจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของร่วนนั้นอ้างโดยอาศัยเหตุอะไรและจำเลยยอมรับหรือไม่คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทร่วมกับจำเลยโดยอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินที่โจทก์ทำมาหาได้ในระหว่างที่อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยซึ่งข้ออ้างดังกล่าวจำเลยให้การปฏิเสธ ดังนั้น ในการวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทดังกล่าวจึงต้องวินิจฉัยข้ออ้างของโจทก์ก่อนว่ารับฟังได้ดังที่กล่าวในฟ้องหรือไม่ ประเด็นที่ว่าโจทก์ได้อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยหรือเป็นภริยาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของจำเลยหรือไม่จึงเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทที่กำหนดไว้และเป็นประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การวินิจฉัยประเด็นเรื่องการเป็นเจ้าของรวมของโจทก์

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์และจำเลยได้แต่งงานอยู่กินเป็นสามีภริยาโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส โจทก์และจำเลยได้ร่วมกันซื้อและครอบครองที่ดินตามแบบหมายเลข 3 (น.ส.3) เล่ม 1 หน้า 3 หมู่ที่ 2 ตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี โดยโจทก์ยอมให้ใส่ชื่อจำเลยเป็นผู้ถือครองที่ดินแทนโจทก์ ต่อมาโจทก์และจำเลยได้แบ่งขายที่ดินไป 4 ไร่ โจทก์ไม่ประสงค์จะอยู่กินเป็นสามีภริยากับจำเลยอีกต่อไป ขอบังคับให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของรวมที่ดินแบบหมายเลข 3 (น.ส.3 ก.) เล่ม 1 หน้า 3 หมู่ที่ 2 ตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมกับจำเลยจำนวน 1,440 ส่วน จากจำนวน 2,880 ส่วน โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนดังกล่าว หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา จำเลยให้การว่า จำเลยไม่เคยแต่งงานหรืออยู่กินเป็นสามีภริยากับโจทก์ จำเลยจ้างโจทก์มาเป็นลูกจ้างเลี้ยงเปิดให้จำเลยชั่วคราว โจทก์ได้รับค่าจ้างแต่ละเดือนครบถ้วนแล้ว จำเลยและนายชาติ ศิลาโรจน์ ได้ซื้อที่ดินก่อนที่โจทก์จะมาเป็นลูกจ้างของจำเลยโดยใช้เงินของจำเลยเอง โจทก์จึงไม่มีสิทธิขอแบ่งที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นจากจำเลย ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์โดยได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาถ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษากลับให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนของจำเลยตามแบบหมายเลข 3 (น.ส. 3) เล่ม 1 หน้า 3 หมู่ที่ 2 ตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี โดยให้โจทก์และจำเลยออกค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนคนละครึ่ง หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า จำเลยเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทโดยจำเลยมีชื่อเป็นเจ้าของรวมอยู่จำนวน 2,880 ส่วน ในจำนวน 8,680 ส่วน จำเลยซื้อที่ดินแปลงนี้เมื่อปี 2532 ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยมีว่า จำเลยเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทจำนวน 2,880 ส่วน แต่เพียงผู้เดียวหรือไม่... เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าโจทก์เป็นภริยาจำเลย ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่หามาได้ระหว่างอยู่กินด้วยกันโจทก์จึงมีส่วนเป็นเจ้าของอยู่ด้วย

กึ่งหนึ่งในฐานะเจ้าของรวม ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิจารณาให้ใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนของจำเลยจึงชอบแล้ว ฎีกาจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนที่จำเลยฎีกาว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 7 หยิบยกประเด็นว่า โจทก์เป็นภริยาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของจำเลยหรือไม่ขึ้นวินิจฉัยโดยที่ศาลชั้นต้นมิได้กำหนดเป็นประเด็นพิพาทถือว่าเป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นนั้น เห็นว่า แม้ศาลชั้นต้นจะตั้งประเด็นข้อพิพาทไว้เพียงว่า โจทก์เป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทตามฟ้องหรือไม่ แต่ในการวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวศาลก็ต้องพิจารณาคำฟ้องและคำให้การของโจทก์และจำเลยด้วยว่าที่โจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของรวมนั้นโจทก์อ้างโดยอาศัยเหตุอะไรและจำเลยยอมรับหรือไม่ คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทร่วมกับจำเลยโดยอ้างเหตุว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินที่โจทก์ทำมาหาได้ร่วมกันในระหว่างที่อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยซึ่งข้ออ้างดังกล่าวจำเลยให้การปฏิเสธ ดังนั้น ในการวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทดังกล่าวจึงต้องวินิจฉัยข้ออ้างของโจทก์เสียก่อนว่ารับฟังได้ดังที่กล่าวในฟ้องหรือไม่ หากรับฟังได้โจทก์ก็ย่อมมีสิทธิขอให้ใส่ชื่อโจทก์ในที่ดินพิพาทในฐานะเจ้าของรวม หากรับฟังไม่ได้โจทก์ก็ต้องแพ้คดี ประเด็นที่ว่าโจทก์ได้อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยหรือเป็นภริยาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของจำเลยหรือไม่ จึงเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทที่ศาลชั้นต้นกำหนดไว้และเป็นประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การวินิจฉัยประเด็นเรื่องการเป็นเจ้าของรวมของโจทก์ แม้ศาลชั้นต้นจะมีได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทและมีได้วินิจฉัยศาลอุทธรณ์ภาค 7 ก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ไม่ถือว่าเป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นแต่อย่างใด ฎีกาจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน" พิจารณายืน

องค์คณะ

สมิตร สุภาดุลย์ · ไพศาล เจริญวุฒิ · สมชัย เกษขุมพล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4902/2545>